

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПАКИ «ПОЛТАВСЬКИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій

Кафедра менеджменту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Управління розвитком»
на 2020-2021 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	6 курс, 1 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Бізнес адміністрування»
Спеціальність	073м4 ПВ Менеджмент
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти	магістр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Власенко Валентин Анатолійович
к.е.н., доцент
доцент кафедри менеджменту

Контактний телефон	+38-050-304-99-32
Електронна адреса	valentinpuet@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.mened.puet.edu.ua/forstd.php он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 09.00-16.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Набуття студентами комплексу фундаментальних знань про теоретичні, методологічні та практичні засади процесу управління розвитком підприємств як складового елементу системи управління їх розвитком; формування цілісного розуміння майбутніми магістрами механізму управління розвитком на сучасних підприємствах як способу підвищення ефективності їх діяльності та рівня конкурентоспроможності в умовах трансформації національної економіки.
Тривалість	11 семестр, разом 3 кредити ЄКТС/90 годин (лекції 16 год., практичні заняття 20 год., самостійна робота 54 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії та виїзні, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: екзамен
Базові знання	Наявність широких знань з основ менеджменту, менеджменту організацій, фінансового менеджменту, інвестиційного менеджменту, стратегічного управління, фінансів підприємств, економіки підприємства
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПР 01. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.</p> <p>ПР 02. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.</p> <p>ПР 04. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї.</p> <p>ПР 05. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.</p> <p>ПР 06. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.</p> <p>ПР 08. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією.</p> <p>ПР 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).</p> <p>ПР 14. Встановлювати зв'язки між елементами системи управління організації.</p>	<p>ЗК 01. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 03. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК 07. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>СК 01. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.</p> <p>СК 02. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.</p> <p>СК 03. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту.</p> <p>СК 04. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.</p> <p>СК 07. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>СК 09. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.</p> <p>СК 10. Здатність до управління організацією та її розвитком.</p> <p>СК 11. Встановлювати критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.</p> <p>СК 12. Проводити аналіз діяльності підприємства та розробляти консультаційні проекти.</p> <p>СК 14. Аналізувати вплив макро- і мікрооточення на бізнес-організацію з використанням відповідних інструментів.</p>

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Теоретико-методологічні та методичні основи управління розвитком соціально-економічних систем		
Тема 1. Теоретичні аспекти управління соціально-економічними системами	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Складові системного підходу: теорія організації, кібернетика, синергетика», «Структура та компоненти системи: «вхід» і «вихід» системи, зв'язки в системі», «Характеристика стану системи. Активатори та дезактиватори системи».
Тема 2. Методологічні аспекти теорії розвитку організації	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Циклічна та хвильова модель розвитку соціально-економічної системи», «Закон онтогенезу. Фази і форми розвитку соціально-економічної системи», «Головна (генеральна) ціль розвитку соціально-економічної системи».

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Тема 3. Методологія управління розвитком підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Принципи розвитку систем», «Закони та закономірності розвитку соціально-економічних систем», «Комплекс послідовних фаз циклу управління розвитком підприємства». Підготувати наукову доповідь на тему: «Методологія механізму управління прийняттям управлінських рішень».
Тема 4. Організаційно-економічний механізм управління розвитком підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Особливості формування господарського механізму підприємства», «Внутрішній економічний механізм підприємства», «Механізм адаптації підприємства до зовнішнього середовища». Підготувати презентацію на тему: «Складові господарського механізму управління розвитком підприємства: економічні, організаційні, мотиваційні, інформаційні та фінансові механізми».
Тема 5. Характерні умови процесу управління розвитком підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Програмне управління розвитком підприємства», «Формування та реалізація проєктів розвитку підприємства», «Мотиваційний та фінансовий механізми на підприємстві». Підготувати презентацію на тему: «Формування ресурсно-орієнтованої економіки України».
Тема 6. Управління організаційними змінами на підприємстві	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Модель організаційних змін Л. Грейнера», «Управлінська решітка Блейка-Моутона», «Подолання наслідків опору змінам». Підготувати наукову доповідь на тему: «Методи управління опором організаційним змінам».
Модуль 2. Практичний інструментарій управління розвитком соціально-економічних систем		
Тема 7. Управління реструктуризацією підприємства. Реінжиніринг бізнес-процесів	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Сутність, мета та принципи дії проєкту», «Функції традиційного та проєктного менеджменту», «Характеристика бізнес-процесів на підприємстві», «Фінансова реструктуризація активів підприємства». Підготувати наукову доповідь на тему: «Комплексна реструктуризація підприємства: сутність та особливості проведення».
Тема 8. Концепція управління знаннями на підприємстві	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Характеристика інформаційних потоків даних», «Модель інформаційної системи підприємства», «Бази знань та сховища даних, системи управління базами даних», «Інтегровані інформаційні системи управління підприємством». Підготувати презентацію на тему: «Система управління знаннями як функціональна підсистема підприємства».

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Тема 9. Формування потенціалу розвитку підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Потенціал як сукупність ресурсів, можливостей, здібностей і компетентностей», «Методика оцінки конкурентоспроможності підприємства», «Нейронні мережі та генетичні алгоритми. Лінгвістична перемінна Л. Заде», «Диференційні рівняння. Методи динамічного програмування». Підготувати наукову доповідь на тему: «Управління ресурсним забезпеченням підприємства».
Тема 10. Особливості моделювання розвитку підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Індивідуальна та колективна моделі прийняття рішень», «Модель, заснована на морально-психологічних особливостях прийняття організаційних рішень людиною», «Оптимізація моделі прийняття рішень». Підготувати презентацію на тему: «Процес моделювання розвитку підприємства».
Тема 11. Проблеми прийняття управлінських рішень в умовах нестабільності зовнішнього середовища та організаційної кризи	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Підходи до оцінки зовнішнього середовища підприємства», «Причини виникнення організаційних криз», «Циклічна модель ділової кон'юнктури», «Теорія «хаосу». Теорія катастроф». Підготувати наукову доповідь на тему: «Модель системної динаміки «межі зростання» Дж. Форрестера».
Тема 12. Проблеми впровадження інноваційно-інвестиційної моделі розвитку національної економіки	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Території пріоритетного розвитку та депресивні регіони», «Інвестиційне середовище і чинники, що його характеризують», «Фінансове інвестування підприємства», «Реалізація інноваційних проєктів підприємства». Підготувати презентацію на тему: «Вплив науково-технічного прогресу на економічний розвиток суспільства».
Тема 13. Сучасні проблеми розвитку національної економіки	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Природний рух населення. Густота і щільність населення», «Зайнятість населення та безробіття: аналіз причин та наслідків для економіки країни», «Міжбюджетні трансферти, дотації, субсидії і субвенції як джерела формування доходів територіальних громад», «Реальні та номінальні доходи населення. Диференціація доходів». Підготувати наукову доповідь на тему: «Характеристика рівня та якості життя населення України».
Тема 14. Особливості саморозвитку керуючої підсистеми організації в умовах ринкової економіки	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Модель керівника організації, що розвивається», «Перепідготовка та підвищення кваліфікації керівників та спеціалістів підприємства», «Програми навчання персоналу підприємств», «Діагностика рівня розвитку особистості». Підготувати наукову доповідь на тему: «Формування механізму саморозвитку керуючої підсистеми підприємства».

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Тема 15. Формування антикризової програми розвитку організації	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Програми планування, підбору, відбору, найму, розміщення, адаптації, використання, оцінки, розвитку, звільнення персоналу в умовах організаційної кризи», «Внутрішній механізм фінансової стабілізації», «План санаційних процедур», «Формування системи економічної та інформаційної безпеки на підприємстві». Підготувати презентацію на тему: «Система захисту прав інтелектуальної власності».

Інформаційні джерела

Основні

1. Господарський кодекс України : Офіційний текст від 16.01.2003 р. № 436-IV (Редакція станом на 02.04.2020 р.) / Верховна Рада України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>. (дата звернення: 28.04.2020 р.).
2. Податковий кодекс України : Офіційний текст від 02.12.2010 р. № 2755-VI (Редакція станом на 02.04.2020 р.) / Верховна Рада України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>. (дата звернення: 28.04.2020 р.).
3. Антошкіна Л. І., Горяча О. Л. Потенціал і розвиток підприємства : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Донецьк : Юго-Восток, 2012. 450 с.
4. Бізнес-адміністрування : магістерський курс : підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. С. М. Ілляшенка та к.е.н., доц. І. М. Сотник. Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. 896 с.
5. Верба В. А. Гребешкова О. М. Управління розвитком компанії : навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2011. 482 с.
6. Довбенко В. І., Мельник В. М. Потенціал і розвиток підприємства : навч. посібник / Нац. ун-т «Львівська політехніка». 2-ге вид., випр. і допов. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2011. 229 с.
7. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком : проблеми, концепції, методи : навч. посібник. Суми : ВТД «Університетська книга», 2003. 278 с.
8. Кононенко І. В. Управління розвитком підприємства : навч. посібник. Харків : НТУ «ХП», 2001. 134 с.
9. Пономаренко В. С., Пушкар О. І., Тридід О. М. Стратегічне управління розвитком підприємства : навч. посібник. Харків : Вид-во ХДЕУ, 2002. 640 с.
10. Сабадирьова А. Л., Бабій О. М., Куклінова Т. В., Салавеліс Д. Є. Потенціал і розвиток підприємства : навч. посібник. Одеса : ОНЕУ, Ротапринт, 2013. 343 с.
11. Таранюк Л. М. Потенціал і розвиток підприємства : навч. посібник. Суми : Видавничо-виробниче підприємство «Мрія-1», 2016. 278 с.
12. Тимофеев В. М., Черноіванова Г. С. Управління розвитком підприємства : навч. посібник для студ. екон. спец. / Укр. інж.-пед. акад. Харків : Скорпіон, 2009. 135 с.
13. Тоцький В. І., Лаврененко В. В. Організаційний розвиток підприємства : навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2005. 247 с.
14. Управління організаційним розвитком підприємства : курс лекцій / укл. Л. Д. Забродська, Т. С. Пічугіна. Харків : ХДУХТ, 2019. 128 с. URL : http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/4522/1/2019.1_%D0%BF%D0%BE%D0%B7.140.pdf. (дата звернення: 15.05.2020 р.).
15. Чухрай Н. І., Просович О. П. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 500 с.

Додаткові

16. Афанасьев Н. В., Рогожин В. Д., Рудька В. И. Управление развитием предприятия : монографія. Харьков : Издательский Дом «ИНЖЭК», 2003. 184 с.
17. Бай С. І. Розвиток організації : політика, потенціал, ефективність : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. 280 с.
18. Бережнов Г. В., Дергунов В. В. Стратегия позитивного и креативного развития предприятия : учебник. 2-е изд., доп. Москва : Дашков и К°, 2018. 691 с.
19. Васюткіна Н. В. Управління сталим розвитком підприємств : теоретико-методологічний аспект : монографія. Київ : Ліра-К, 2015. 334 с.

20. Внутрішній економічний механізм підприємства : навч. посібник / М. Г. Грещак, О. М. Гребешкова, О. С. Коцюба та ін. ; за ред. М. Г. Грещака. Київ : КНЕУ, 2001. 228 с.
21. Гончаренко Е. Н. Устойчивое развитие предприятия : методология, механизмы, модели : монография. Одесса : Атлант, 2014. 382 с.
22. Дорошук Г. А. Управління організаційним розвитком : теоретичні та концептуальні основи : монографія / під ред. С. К. Харічкова. Одеса : ФОП Бондаренко М. О., 2016. 196 с.
23. Дроздов И. Н. Управление развитием организации : учеб. пособие / Центр гуманитарных технологий. Владивосток : Дальневосточный государственный технический университет, 2002. 110 с. URL : <http://gtmarket.ru/laboratory/basis/4498>. (дата звернення: 19.04.2020 р.).
24. Касьянова Н. В. Управління розвитком підприємства на основі кумулятивного підходу : концепція, моделі та методи : монографія / НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк : СПД Купріянов В.С., 2011. 374 с.
25. Коваленко Н. В. Організаційне забезпечення управління розвитком підприємств: цілі, принципи, функції та завдання. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління*. 2019. Т. 30 (69). № 4. С. 69–77.
26. Лапыгин Ю. Н. Стратегическое развитие организации : учеб. пособие / Ю. Н. Лапыгин, Д. Ю. Лапыгин, Т. А. Лачинина ; под ред. Ю. Н. Лапыгина. Москва : КНОРУС, 2013. 288 с.
27. Масленникова Н. П. Управление развитием организации : учеб. пособие. Москва : Центр экономики и маркетинга, 2002. 304 с.
28. Погорелов Ю. С. Оцінювання та моделювання розвитку підприємства : монографія. Луганськ : Глобус, 2010. 512 с.
29. Погорелов Ю. С. Природа, рушійні сили та способи розвитку підприємства : монографія. Харків : АДВА™, 2010. 352 с.
30. Пономаренко В. С., Тридід О. М., Кизим М. О. Стратегія розвитку підприємства в умовах кризи : монографія. Харків : Видавничий Дім «ІНЖЕК», 2003. 328 с.
31. Раєвнева О. В. Управління розвитком підприємства : методологія, механізми, моделі : монографія. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2006. 496 с.
32. Стратегія сталого розвитку регіону : монографія / І. О. Александров, О. В. Половян, О. Ф. Коновалов, О. В. Логачева ; за заг. ред. І. О. Александрова. Донецьк : Ноулідж, 2010. 203 с.
33. Шимановська-Діанич Л. М., Власенко В. А. Організаційно-економічний механізм управління розвитком підприємств та організацій споживчої кооперації України : теорія і практика : монографія. Полтава : РВВ ПУСКУ, 2010. 341 с.
34. Ястремська О. М., Ястремська О. О. Управління розвитком підприємств : уточнення теоретичних положень. *Проблеми економіки*. 2020. № 1. С. 214–226.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.
- Дистанційний курс з навчальної дисципліни на платформі Moodle.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.
- Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/publicna-informaciya>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-6): відвідування занять (1 бал); захист домашнього завдання (2 бали); обговорення матеріалу занять (2 бали); виконання навчальних завдань (3 бали); завдання самостійної роботи (2 бали); тестування (5 балів); поточна модульна робота (15 балів)	30
Модуль 2 (теми 7-15): відвідування занять (1 бал); захист домашнього завдання (2 бали); обговорення матеріалу занять (2 бали); виконання навчальних завдань (3 бали); завдання самостійної роботи (2 бали); тестування (5 балів); поточна модульна робота (15 балів)	30
Екзамен	40
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни